

Sygn. akt **V Ca 317/20**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2020 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	Sędzia del. Dorota Walczyk
Protokolant:	st. sekr. sąd. Urszula Widulińska

po rozpoznaniu w dniu 11 września 2020 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) S. A. z siedzibą w W.

przeciwko (...) Sp. z o.o. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 13 lipca 2019 r., sygn. akt I C 982/19

1. oddała apelację;
2. zasądza od (...) Sp. z o.o. w W. na rzecz (...) S. A. z siedzibą w W. kwotę 130 (sto trzydzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

Sygnatura akt. V Ca 317/20

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 13 lipca 2019 roku Sąd Rejonowy zasądził od pozwanego (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. na rzecz powoda (...) spółki akcyjnej w W. kwotę 600 EUR (sześćset euro) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 lutego 2018 r. do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałej części i zasądził na rzecz powoda od pozwanego koszty postępowania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. H. miała zaplanowany na dzień 5 lipca 2017 r. lot numer (...) na trasie W. - M., realizowany przez (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (dowód: dokument podróży - k. 9-9 verte, karta pokładowa k. 10).

Lot był opóźniony o ponad 3 godziny. Odległość między portami lotniczymi w W. i M., mierzona po ortodromie, wynosi ponad 3500 km. W dniu 1 sierpnia 2017 r. A. H. przelała na (...) spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością w W. (następnie przekształconą w (...) spółkę akcyjną w W.; aktualna nazwa (...) spółka akcyjna w W.) wierzytelność

przysługującą jej wobec (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. z tytułu opóźnienia lotu numer (...) z 5 lipca 2017 r. Zgodnie z § 2 ust. 2 umowy cesjonariusz miał zapłacić cedentowi tytułem ceny nabycia wierzytelności kwotę zgodną z cennikiem, stanowiącym integralną część umowy i korzystania z serwisu (...) § 2 ust. 3 umowy stanowił, że zapłata ceny nabycia wierzytelności nastąpi w terminie 14 dni od daty zaksięgowania przez cesjonariusza wpływu przyznanego odszkodowania, nie później jednak niż w terminie 24 miesięcy od dnia zawarcia umowy. Zgodnie z cennikiem stanowiącym integralną część umowy wierzytelności, cena nabycia wierzytelności była zależna od rodzaju lotu:

- przy lotach do 1500 km lub krótszych, za które przysługuje odszkodowanie w kwocie 250 euro, cedent otrzymywał 750 zł;

- przy lotach wewnątrzspółnotowych dłuższych niż 1500 km i wszystkich lotach między 1500 km a 3500 km, za które przysługuje odszkodowanie w wysokości 400 euro, cedent otrzymywał 1200 zł;

- przy lotach innych niż opisane wyżej, za które przysługuje odszkodowanie w wysokości 600 euro, cedent otrzymywał 1800 zł; w przypadku opóźnienia lotu między 3 a 4 h i skorzystania przez przewoźnika z prawa obniżenia odszkodowania o 50%, cedent otrzymywał 900 zł. W przypadku uruchomienia drogi sądowej, cena wierzytelności ulegała odpowiedniemu zmniejszeniu do kwot 600 zł, 1200 zł i 1500 zł/750 zł. Pismami z 16 października 2017 r. spółka (...) zawiadomiła spółkę (...) o umowie przelewu zawartej z A. H., wzywając jednocześnie do zapłaty kwoty 600 euro w terminie 7 dni.

Spółka (...) na podstawie art. 7 ust. 2 litera c rozporządzenia numer (...) złożyła spółce (...) oświadczenie o obniżeniu odszkodowania o 50%, to jest do kwoty 300 euro wskazując, że opóźnienie spornego lotu nie przekroczyło 4 godzin. Oświadczenie zostało nadane spółce (...) listem poleconym w dniu 19 października 2018 r.

Sąd uznał powództwo za zasługujące na uwzględnienie w przeważającej części, a zostało oddalone jedynie co do części roszczenia odsetkowego. Podstawą uwzględnienia powództwa był art. 7 ust. 1 litera c) rozporządzenia (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r., ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów (dalej jako: rozporządzenie). Ochrona na podstawie przepisów powołanego rozporządzenia obejmuje nie tylko pasażerów lotów regularnych, ale również pasażerów lotów nieregularnych, w tym także lotów stanowiących część zorganizowanych wycieczek (motyw piąty rozporządzenia). Sąd nie podzielił zarzutu niedopuszczalności zbycia wierzytelności przysługującej pasażerowi opóźnionego lotu na podstawie rozporządzenia numer 261/2004. Co do zasady wierzytelności mogą być przedmiotem przelewu, chyba że zakazuje tego ustawa (np. art. 449 k.c.), umowa bądź sprzeciwia się temu właściwość zobowiązania. Ostatnie zastrzeżenie dotyczy wierzytelności o charakterze ściśle osobistym (przykładowo – prawo do alimentacji, z wyjątkiem rat już wymagalnych). Ograniczenia ustawowe zbywalności wierzytelności wskazane w art. 509 § 1 k.c. stanowią wyjątek od zasady dopuszczalności rozporządzania wierzytelnością przez wierzyciela. Dla ustalenia istnienia zakazu zbywania danego rodzaju wierzytelności musi istnieć wyraźny przepis ustawy. W wypadku braku takiego przepisu dotyczącego danej kategorii wierzytelności nie można przyjmować zakazu jej zbywania.

Odszkodowanie, o którym mowa w rozporządzeniu 261/2004, stanowi jak wskazał Sąd zryczałtowane odszkodowanie z tytułu nienależytego wykonania zobowiązania przez przewoźnika wykonującego lot (art. 471 k.c.). Wierzytelność z tego tytułu w ocenie Sądu może być zbyta. Z całą pewnością roszczenie pasażerów z tytułu opóźnionego lotu nie zalicza się do żadnego z roszczeń wymienionych w art. 444-448 k.c., a więc nie mają do niego zastosowania ograniczenia zbywalności określone w art. 449 k.c. Nie jest to roszczenie ściśle związane z osobą pasażera. Wykładnia funkcjonalna przepisów rozporządzenia nr 261/2004 (zwłaszcza art. 1) powinna jak wskazał Sąd prowadzić do stwierdzenia, że wszelkie zasady wynikające z rozporządzenia stanowią jedynie minimum ochrony pasażerów i nie ograniczają ich praw do dochodzenia pełnego naprawienia ich szkód, w razie gdyby nie znajdowały pokrycia w świetle rozporządzenia nr 261/2004. Artykuł 12 rozporządzenia przewiduje, że akt ten nie narusza praw pasażerów do dochodzenia dalszego odszkodowania. Wykładnia literalna powołanego przepisu wskazuje, że słowo

„dalsze” należy interpretować jako wykraczające poza ramy prawne rozporządzenia nr 261/2004. Przepis ten czyni zadość zasadzie pełnego naprawienia szkody obowiązującej w większości systemów prawnych i służy uzupełnieniu stosowania rozwiązań przewidzianych przez rozporządzenie nr 261/2004 w taki sposób, by pasażerowie otrzymali rekompensatę za całość szkód, jakich doznali w wyniku uchybienia przez przewoźnika lotniczego jego zobowiązaniom umownym. Słowo „dalsze” stanowi wskazówkę, że pasażerowie mogą dochodzić uzupełniającego odszkodowania na podstawie innych przepisów prawnych niż przepisy wynikające z rozporządzenia nr 261/2004. Niewątpliwie beneficjentem zryczałtowanego odszkodowania z założenia ma być pasażer, którego lot został faktycznie odwołany lub opóźniony. Brak podstaw do przyjęcia, że roszczenie pasażera o wypłatę zryczałtowanego odszkodowania za odwołanie/opóźnienie lotu ma charakter osobisty, a jego natura sprzeciwia się dopuszczalności przenoszenia w drodze cesji wierzytelności. W szczególności odszkodowanie to nie ma osobistego związku z osobą pasażera, albowiem jego wysokość nie jest kształtowana indywidualnie, odrębnie w stosunku do każdego pasażera, lecz powołane rozporządzenie statuuje generalną zasadę odpowiedzialności przewoźnika, która aktualizuje się przy spełnieniu konkretnych przesłanek enumeratywnie wymienionych w rozporządzeniu. Celem zryczałtowanego odszkodowania jest oczywiście zniwelowanie niedogodności, jakich pasażer doznał podczas podróży w związku z odwołaniem/opóźnieniem lotu. Niemniej zbycie przez pasażera wierzytelności w postaci przysługującego mu zryczałtowanego odszkodowania względem przewoźnika, nie powoduje, w ocnie Sądu, że cel tego świadczenia nie zostanie osiągnięty. Pasażerowi przysługuje prawo wyboru czy chce dochodzić zapłaty odszkodowania na swoją rzecz, czy też zbyć przedmiotową wierzytelność na rzecz podmiotu trzeciego i uzyskać z tego tytułu rekompensatę.

Zarzut nieważności umowy cesji Sąd także uznał, że niezasadny. W ocenie nie ma podstaw do przyjęcia, że cena sprzedaży wierzytelności została ustalona nieprawidłowo, w sposób niejasny czy krzywdzący cedenta-konsumenta. Odnosząc się do okoliczności złożenia powodowi oświadczenia w trybie art. 7 ust. 2 litera c rozporządzenia numer 261/2004 i podniesionego zarzutu obniżenia odszkodowania Sąd wskazał, że Pozwany nie wykazał, że w sprawie zaistniały przesłanki uprawniające go do złożenia przedmiotowego oświadczenia. Pozwany podnosił, że opóźnienie spornego lotu wyniosło 3 godziny 55 minut. Wystąpienie opóźnienia poniżej 4 godzin jest okolicznością ograniczającą odpowiedzialność pozwanego i to na nim spoczywał ciężar jej wykazania (art. 6 k.c.). Sąd zaznaczył, że wydruk z siatki operacyjnej pozwanego nie stanowił dowodu na zaistnienie przedmiotowej okoliczności. Stanowi on wydruk z wewnętrznego systemu pozwanego i sąd uznał, że jego wartość dowodowa zbliżona jest jednostronnemu twierdzeniu strony. Powód natomiast kwestionował długości opóźnienia lotu. Sąd przyjął, że wydruk ten nie jest wystarczający do precyzyjnego wykazania długości opóźnienia. W toku postępowania pozwany przedłożył również wydruk, który rzekomo miał stanowić wydruk depechy (...) (k. 86), jednak również w tym zakresie Sąd nie znalazł podstaw do przyjęcia, że zawarte w tym wydruku dane są danymi autentycznymi. Złożony wydruk jak zaznaczył Sąd nie jest opatrzony jakimkolwiek podpisem lub oznaczeniem pozwalającym na identyfikację osoby ten wydruk sporządzającej i w związku z tym brak jest jakichkolwiek podstaw do zweryfikowania jego pochodzenia i w konsekwencji jego autentyczności.

Skoro Pozwany nie kwestionował stawiennictwa pasażerki na odprawie pasażerskiej, nie podnosił, że opóźnienie lotu było spowodowane nadzwyczajnymi okolicznościami, pozostającymi poza jego kontrolą oraz nie udowodnił zaistnienia okoliczności, które uprawniałyby go do obniżenia odszkodowania należnego powodowi to w ocenie Sądu roszczenie w zakresie należności głównej zasługiwało na uwzględnienie w całości.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 i § k.c. w zw. z art. 455 k.c. Sąd przyjął, że datą, od której powodowi należą się odsetki, jest dzień następujący po dniu doręczenia pozwanemu odpisu nakazu zapłaty z odpisem pozwu, to jest 16 lutego 2018 r. (epo - k. 23). Roszczenie odsetkowe za wcześniejszy okres podlegało oddaleniu jako nieudowodnione.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 2 k.p.c., odstępując od ich stosunkowego rozdzielenia kosztów z uwagi na przegraną powoda w minimalnej części (jedynie co do części roszczenia odsetkowego). Na koszty, które pozwany powinien zwrócić powodowi złożyły się:

- opłata od pozwu w wysokości 100 zł (art. 28 pkt 2 u.k.s.c., obowiązujący w dacie wytoczenia powództwa),

- wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 900 zł (§ 2 pkt 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie),

- opłata skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 zł.

Apelację od wyroku złożyła Pozwana zaskarżając wyrok w części, tj. co do kwoty 300 euro zasądzonej w pkt. I spośród łącznej kwoty 600 euro, a także w pkt. II, w którym Sąd rozstrzygnął o kosztach procesowych. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzucając:

- obrazę prawa materialnego, tj. art. 7 ust. 2 lit. c Rozporządzenia 261/2004 poprzez błędną jego wykładnię i w konsekwencji jego niezastosowanie, choć przed uprawomocnieniem się wyroku doszło do istotnej modyfikacji treści zobowiązania w ten sposób, że odszkodowanie zostało obniżone oświadczeniem prawokształtującym Pozwanej o 50%, czyli do kwoty 300 euro, co skutkowało nierozpoznanie istoty sprawy i zasądzeniem pełnej dochodzonej pozwem kwoty, zamiast zasądzenia jej połowy,

- naruszenie prawa procesowego, tj. art. 100 kpc poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy prawidłowy wyrok, tj. orzekający obowiązek zapłaty jedynie kwoty 300 euro winien skutkować wzajemnym zniesieniem kosztów postępowania przez strony z uwagi na to, że Powód nie cofnął powództwa w części.

Pozwana wniosła o:

- 1) o zmianę wyroku we wskazanej części i oddalenie powództwa o zapłatę odszkodowania przewyższającego w niniejszej sprawie kwotę 300 euro,
- 2) ewentualnie, o uchylenie wyroku we wskazanej części i skierowanie sprawy do ponownego rozpoznania wobec nierozpoznania istoty sprawy w zakresie zarzutów Pozwanej i potrzeby przeprowadzenia postępowania dowodowego w całości, w zakresie kwoty przewyższającej 300 euro, (i wówczas) o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodów powołanych przed Sądem Pierwszej Instancji, tj. odpisu pisma Pozwanej zawierającego oświadczenie o obniżeniu odszkodowania, zwrotnego potwierdzenia jego nadania, a także wydruku siatki operacyjnej,
- 4) o rozpoznanie sprawy na rozprawie i również pod nieobecność Pozwanej,
- 5) na podstawie art. 505⁷ kpc, o rozpoznanie sprawy z pominięciem przepisów procesowych o postępowaniu uproszczonym, na wypadek obrania uproszczonego trybu rozpoznania niniejszej sprawy przez sąd pierwszej instancji, wobec pojawienia się w sprawie zawiłości związanych z kwestią zastosowania przepisu z art. 7 ust. 2 lit. c Rozporządzenia WE 261/2004,
- 6) o rozpoznanie sprawy na rozprawie, na podstawie art. 505¹⁰ § 2 kpc, w razie nieuwzględnienia wniosku z pkt. 4,
- 7) na zasadzie art. 100 kpc, o wzajemne zniesienie kosztów postępowania.

Powódka w odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

W świetle prawidłowych i niekwestionowanych ustaleń faktycznych Sąd Rejonowy w sposób prawidłowy zastosował przepisy materialne. Powództwo jako wykazane zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Okręgowy podziela i dokonane w sprawie ustalenia faktyczne i w całości podziela ocenę prawną roszczenia oraz zaprezentowaną przez Sąd I Instancji ocenę podniesionych przez pozwanego zarzutów, w tym co do podstaw dokonania obniżenia odszkodowania.

Odnosząc się do podniesionych w apelacji zarzutów wskazać należy, że Pozwany nie wykazał aby zaistniały w przedmiotowej sprawie podstawy do zastosowania dyspozycji przepisu art. 7 ust. 2 lit. c Rozporządzenia 261/2004, a wobec tego aby skutek odniosło jego oświadczenie o obniżeniu odszkodowania. Złożone przez pozwanego na okoliczność, iż opóźnienie lotu nie przekroczyło 4 godzin dowody, nie pozwalają na dokonanie takiego ustalenia. Tymczasem orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości, na które powołuje się apelujący wskazuje jasno, że kwota odszkodowania należnego pasażerowi na podstawie art. 7 ust. 1 rozporządzenia nr 261/2004 może zostać obniżona o 50%, jeżeli spełnione są przesłanki określone w art. 7 ust. 2 tego rozporządzenia. Mimo że ten ostatni przepis odnosi się tylko do przypadku zmiany planu podróży pasażera, należy przyjąć, że przewidziane obniżenie kwoty odszkodowania jest wypadkową samego opóźnienia, którego pasażerowie doświadczyli, przy czym brak jest przeszkód, by stosować ten przepis mutatis mutandis do odszkodowań wypłacanych na rzecz pasażerów opóźnionych lotów. Wynika z tego, że kwota odszkodowania należnego pasażerowi opóźnionego lotu, który przybywa do swojego miejsca docelowego co najmniej trzy godziny po godzinie przybycia pierwotnie przewidzianej, może zostać obniżone – zgodnie z art. 7 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 261/2004 – o 50%, jeżeli opóźnienie wynosi, w odniesieniu do lotu nieobjętego art. 7 ust. 2 lit. a) i b), mniej niż cztery godziny. (WYROK TRYBUNAŁU (czwarta izba) z dnia 19 listopada 2009 r. (*) Transport lotniczy – Rozporządzenie (WE) nr 261/2004 – Artykuł 2 lit. l), art. 5, 6 i 7 – Pojęcie opóźnienia oraz odwołania lotu – Prawo do odszkodowania w przypadku opóźnienia – Pojęcie nadzwyczajnych okoliczności W sprawach połączonych C 402/07 i C 432/07)

Mając na względzie powyższe nie ma podstaw do uznania za uzasadniony zarzutu obrazy prawa materialnego, tj. art. 7 ust. 2 lit. c Rozporządzenia 261/2004 poprzez błędną jego wykładnię i niezastosowanie. Pozwany nie wykazał podstaw do obniżenia odszkodowania wskazanych w w/w przepisach.

Wobec prawidłowości orzeczenia nie ma podstawy do zmiany rozstrzygnięcia w tym także co do kosztów postępowania.

Powództwo w całości zostało uwzględnione, a wobec tego na zasadzie art. 98 k.p.c. koszty postępowania poniesione przez powoda prawidłowo zostały zasądzone na jego rzecz od pozwanego. Przepis art. 100 k.p.c. nie znajdował wobec treści rozstrzygnięcia zastosowania.

Z uwagi na powyższe apelacja nie może odnieść zamierzonego skutku i podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania w instancji odwoławczej Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zasądając na rzecz powódki od pozwanej poniesione koszty zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.